

ДО ПИТАННЯ ПРО СТВОРЕННЯ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ

ДІР Л.В.,
слухачка II курсу

Дипломатична академія України
при МЗС України

ДІР І.Ю.,
II секретар Договірні-правового
управління МЗС України

Активна позиція України щодо питань створення Міжнародного кримінального суду базується на загальному розумінні того, що прогресивний розвиток та зміцнення міжнародного права об'єктивно відповідає інтересам України.

У зв'язку з цим, під час роботи попередніх сесій Підготовчого комітету (11-30 серпня 1996 р., Нью-Йорк; 10-21 лютого 1997 р., Нью-Йорк)¹ щодо створення Міжнародного кримінального суду делегація України проводила лінію на необхідність активізації зусиль по створенню МКС, надання йому чітких та ефективних повноважень стосовно забезпечення міжнародної кримінальної юрисдикції.

Міжнародний кримінальний суд – це постійно діючий орган правосуддя, який уповноважений притягати до відповідальності за порушення міжнародного гуманітарного законодавства. На відміну від Міжнародного суду справедливості, юрисдикція якого визначається окремими державами, Міжнародний кримінальний суд правосуддя буде уповноважений притягати до відповідальності окремих осіб. На відміну від військових трибуналів Руанди та Югославії його юрисдикція не буде мати географічних та хронологічних меж.

У грудні 1995 року Генасамблея створила Підготовчий комітет щодо заснування МКС, який провів свою першу зустріч в березні – квітні 1996 року, друга сесія відбулась у серпні 1996 року².

На сьогодні не існує постійного механізму, відповідно до якого окремі особи могли б бути притягнутими до відповідальності за порушення міжнародного законодавства. У таких випадках на світовому рівні застосовувались санкції, ембарго та військова сила. Використовування таких методів завдає більше шкоди невинним громадянам, аніж карає злочинців.

Однією з основних тем дебатів є питання юрисдикції. До проєкту було запропоновано певні види злочинів, які можливо будуть підлягати вирішенню МКС.

1. Геноцид: певні акти (вбивство, заповідання серйозної фізичної та психічної шкоди, зруйнування сил для виживання, запобігання пологам, викрадання дітей), які скоєні з наміром повністю або частково проти національної, етнічної, расової або релігійної групи.

2. Злочини проти людства: певні акти (враховуючи вбивства, згвалтування), які кояться систематично проти окремої групи населення.

3. Серйозні порушення законів та традицій, які застосовуються у військових конфліктах (військові злочини): певні акти або бездіяльність, які є серйозним порушенням Женевських конвенцій та міжнародного законодавства, беручи до уваги захоплення в полон мирного населення, проведення над затриманими медичних та наукових експериментів.

4. Агресія: погроза або застосування сили, яка суперечить статуту ООН та міжнародному законодавству.

Інші злочини: незаконне захоплення літака, перевезення наркотиків, утримання заручників, погрози безпеці співробітників ООН, тероризм.

Потрібно зауважити, що існує загальна підтримка п.п.1, 2, 3. Протягом 1995-1996 рр. на спеціальних зустрічах комітету ООН певні країни утримались від беззастережного прийняття п.п. 4 і 5³.

Також делегація України взяла активну участь у роботі робочої групи, де обговорювались питання про загальні норми кримінального права, а саме:

- 1) відсутності зворотної сили;
- 2) принципу кримінальної відповідальності;
- 3) участі або співучасті;
- 4) повернення початку відповідальності;
- 5) строку давності;
- 6) дії або бездіяльності;
- 7) суб'єктивної сторони злочину;
- 8) помилки з питання факту.

Робота Підготовчого комітету щодо створення Міжнародного кримінального суду вийшла на завершальний етап, закінчується робота по підготовці консолідованого тексту проєкту Статуту Міжнародного кримінального суду.

ПОСИЛАННЯ

¹ The International Criminal Court, Monitor, the Newsletter of the NGO Coalition for an ICC, issue 4, May 1997.; The International Criminal Court, Monitor, the Newsletter of the NGO Coalition for an ICC, issue 3, January 1997.

² The Resolution of the General Assembly of the United Nation 51/207 on the Establishment of an International Criminal Court.

³ United Nations Juridical Yearbook, 1996, United Nations, New York, 1997.